

Юлія Дейнега навчається в 11 класі ЗОШ № 3 міста Карлівки Полтавської області. Займається громадською діяльністю, виконує обов'язки президента шкільного містечка. Бере активну участь у художній самодіяльності – декламує поезії, читає прозу. Неодноразова переможниця районних конкурсів на кращого читця, обласного етапу Всеукраїнського конкурсу “Я – патріот” у номінації “Від родини до Батьківщини”, володарка Гран-прі обласного конкурсу “Шевченко в моєму серці”.

Захоплюється літературою, пише прозу. Друкувалася на сторінках газет “Життя і слово”, “Зоря Полтавщини”, була учасником програми “Бібліофіл” Полтавської ОДТРК “Атава”. У майбутньому бачить себе журналістом.

НЕЗНОШЕНІ ЧЕРЕВИЧКИ

Станіслава прийшла додому, коли надворі вже світало. Вона знала, що мама чекала її всю ніч, знала, як боялася за свою єдину доньку, але зараз це мало хвилювало дівчину. Хотілось якнайшвидше заснути, лягти в ліжку, не думаючи про завтрашній день, і спокійно виспатись. Але це їй не вдалося. Розпочалася гроза, свист вітру та стукіт дощу не дозволяли поринути в обійми Морфея. Раптом серце дівчини стрепенулося: вона почула, як за стіною плакала мама. Спочатку тихо, ледь чутно, а потім, немовби в такт вітру, так схлипувала, що, здавалося, стіни здригаються від тих звуків. Душа в Стасі нестерпно боліла, вона розуміла, що це її вина. Як же їй хотілося підійти до матусі і обійняти, сказати, як любить її – свою найкращу неньку у світі і попросити за все вибачення. Станіслава не піднялася, її наче паралізувало, немов хтось прикував до ліжка. Так завжди траплялося з нею в подібні моменти. А їх – ой як було багато! Дощ скінчився, а разом з ним перестала плакати мама, хоч заснула навряд чи.

Чоловік пішов від Любові Григорівни чотирнадцять років тому. Навіть не віриться, що ця мініатюрна жінка з голубими, як небо, очима, залишившись із трирічною дитиною на руках, не зламалася. Знайшла роботу, і хоч зарплатні ледь вистачало на найнеобхідніше, в її домі завжди панували любов і затишок.

Колишній коханий після розлучення нічого їй не залишив, крім маленького чорноокого дива, яке було, як дві краплі води, схоже на нього. Станіслава – найбільший скарб у житті матері. Сама Люба виросла в інтернаті і знала, як тяжко без батьківської любові і піклування. Тому робила все можливе, щоб донька була добре нагодована і вдягнена не гірше за інших. Крім цього, Стася була зігріта материнською любов'ю – це найголовніше. Часто Любов Григорівна у зв'язку з нестачею коштів відмовляла собі у всьому.

Ішов час, Станіслава підростала, вже ходила до третього класу, була відмінницею, також навчалася грі на фортепіано. Це все заради мами, щоб вона гордилася своєю єдиною донькою, своєю надією і опорою. Найбільше Станіслава любила, коли ввечері перед сном вони з мамою розмовляли. Теми знаходилися різні, але самі розмови були такими щирими. У цьому великому, безмежному світі вони були лише вдвох і надіятись на когось не могли. Стасі виповнилося лише десять роцків, поведінкою і мисленням вона відрізнялась від однолітків, які бавились і жили безтурботним життям. Її слова і вчинки завжди були обдуманими, недитячими. Вона нагадувала маленьку мудру жінку – берегиню сімейного вогнища і своєї Любові.

Одного літнього вечора Станіслава запитала в матері:

– Мамо, а де мій тато? – в її очах був біль, а в голосі туга.

Саме в той момент Любов Григорівна зрозуміла, що як би вона не старалася, а замінити доньці батька не зможе. І навіть якщо Станіслава ніколи раніше в неї цього не запитувала, це не значить, що вона над цим не задумувалася. А Стася замислювалася. Досить часто, але боялася запитати, боялася не скільки самого запитання, а того, що мама засмутиться.

– Я не знаю, Станіславо, правда, не знаю.

Вона пригорнула дочку і поцілувала. На очах заблищали сльози. Стася побачила це і також тихо заплакала. Протягом наступних семи років про батька в їх сім'ї не згадували зовсім.

Настала осінь, а разом із нею похмурі дні та дощі. Стася швидко росла, всі речі і взуття ставали малими. Туфельки натирали ніжки аж до крові, але вона не скаржилась і не плакала, а терпіла.

Нічого не говорила мамі, бо знала: до зарплатні ще два тижні, а зараз грошей вже немає, та мама сама все помітила. Наступного ж дня вона принесла донечці чудові червоні черевички. Стасі так вони сподобалися, що навіть спати в них лягла. Дивлячись на радість доньки, Любов Григорівна зовсім забула, що їй самій нічого взути. Туфлі, у яких вона ходить вже сьомий рік, більше не зможуть прислужитися. Станіслава знала про це і пам'ятала, як мама розповідала про одні дуже гарні черевички. Коштують вони недорого, але й такої суми зараз ніде взяти. Та дівчинка знайшла спосіб як зібрати кошти: гроші, які давала мама на шкільні обіди, Стася відкладала, і через два місяці була зібрана потрібна сума.

Станіслава з'явилася додому з пакунком у руках.

– Що це в тебе, доню? – здивовано запитала Любов Григорівна.

– Це тобі, мамо. Я тебе дуже люблю. Обіцяю, що ніколи не завдам тобі болю, – тихо промовила дівчинка і сором'язливо подала пакунок мамі.

На жаль, Станіслава не виконала своєї обіцянки... Починаючи з шістнадцяти років, якимось дуже змінилася. Звичайно, виросла, стала красунею. Майже на дві голови вища за маму. Але набагато глобальніші зміни відбулися в душі дівчини. Ні краплі жалю, любові, доброти не було в серці Станіслави. Хоч ні, по-справжньому вона любила тільки матір, але показати або сказати про свої

почуття не могла – гордість не дозволяла. Напевно, та любов сховалася глибоко в її сутності, вогник того почуття важко було побачити, але він ніколи не згасав.

Любов Григорівна також стала інакшою: змарніла, постаріла, життя виснажило її. Та й не тільки воно – дочка зовсім відбилася від рук: закинула навчання, більше не ходить до музичної школи. Жінка надіялася, що та зміниться – зрозуміє. Але ситуація ще більше ускладнювалася. Дівчина не йшла на компроміс, нікого не слухала, нічого не робила, жила, як рослина, і вважала таке своє життя цілком прийнятним.

Ось сьогодні знову Любов Григорівна не спить. Часто поглядає на годинник, вже пів на п'яту, а дочки немає. Від хвилювання в жінки розболілося серце. Стало важко дихати, забракло повітря. “Та що ж це зі мною?! – думала жінка, – я не повинна хворіти, робота чекає”. В уяві матері вималювалися картини минулого: ввечері Станіслава біля вікна виглядає її з роботи, вони розмовляють перед сном. Тепер все навпаки, Любов Григорівна до півночі чекає дочку, яка зовсім про неї забула. Нарешті в коридорі почулися кроки. Двері відчинилися, на порозі з'явилася Стася, навіть не глянувши на матір, мовчки пішла до своєї кімнати. По квартирі розійшовся жіночий плач...

Уранці, немовби нічого не сталося, дівчина почала збирати свої речі.

– Ти куди? – спитала Любов Григорівна зі страхом у голосі.

– Їду до батька, я знайшла його! – не дочекавшись відповіді матері, продовжила: Набридло мені тут, остогидли вже твої повчання. Я більше так не хочу жити. Прощавай!

Станіслава взяла сумку і вийшла. Мати стояла нерухомо, лише сльози котилися градом з її голубих, як небо, очей.

Уже місяць, як Стася жила в батька. Не дуже радо він зустрів дочку. Олександр Миколайович жив один, дітей в нього більше не було. Мав непогану роботу і квартиру в центрі міста. Станіслава отримала все, чого бажала, батько виконував її примхи, ніхто не обмежував свободу, але все ж не відчувала тієї любові й піклування, що дарувала їй мама. Як часто вона підходила до телефону і боялася набрати свій домашній номер. Уже тисячу разів Станіслава сварила себе за цей безглуздий вчинок, тисячу разів подумки поверталася додому, але їй було дуже соромно перед матір'ю, вона боялася...

Проживши в батька три місяці, таки вирішила повернутися. Їй було байдуже, що скажуть люди, головне, що вона побачить найріднішу в світі людину – матір.

Ось уже видно будинок, Стася всмінулася, уявила, як зустрінеться з ненькою. Заходячи в під'їзд, привіталася з сусідкою, яка сиділа на лавці. У відповідь почувала:

– Приїхала, гуляко! Завела матір у моголу своїми вибрюками!

Обличчя жінки наповнилося злістю до Станіслави, вона з відразою глянула на дівчину. Та в свою чергу закричала:

– Та як ви смієте таке казати?! Що ви верзете, хоч розумієте, що говорите?! Я люблю свою маму...

– Досить, одлюбила вже, – ці слова сусідка промовила з байдужістю, – поховали Любов місяць тому. Царство їй Небесне...

Дівчина не відразу зрозуміла зміст цих слів, деякий час вона стояла з широко розплющеними очима. Раптом Станіславу мовби вдарило блискавкою, із швидкістю вітру вона побігла до квартири – з надією, що то дурний жарт, що зараз вона побачить свою неньку, і вони знову будуть щасливі. Сльози лилися самі собою, вона нічого не бачила. Машинали відкриває двері.

– Мамо, – ледь чутно гукнула дівчина.

Стася не повірила сусідчиним словам, але вдома, крім зловіщої тиші, нічого не почувала. Зайшла в кухню – нікого. У вітальні теж пусто. Остання надія, що матуся в спальні. Стасі стало страшно, здавалося, вона ковтнула велику гірку пігулку, і та застрягла в горлі... Матері не було! Лише на столі стояли зовсім нові, незношені черевички. Ті, що кілька років тому вона подарувала мамі...

РУЇНА

Він повільно їхав машиною, роздивляючись усе навкруги. Важко було зосередитись на дорозі, адже вже шістьдесят п'ять років не бував у цих місцях. До рідного села зоставалося хвилин тридцять, але думками цей чоловік був уже там. Ніхто його не чекав, навряд чи хтось і пам'ятав про нього. Та все ж надія, що хтось із друзів дитинства живий, жевріла в серці. За спогадами ледь не пропустив поворот до райцентру. Містечко зустріло шумом, яскравими вітринами. "Майже Європа", – подумав. Перехожі

відразу звернули увагу на хазяїна дорогого автомобіля. Розкішний класичний костюм також мулив очі. Дідусь на вигляд років вісімдесяти, але досить жвавий, маленького зросту, нагадував сухе яблуко, висушене чи то спекою, чи плином часу. Бліда шкіра, порана зморшками, надавала обличчю своєрідної краси. Глибоко посажені очі, темні, як земля навесні, з ледь помітним блиском, скидалася на криниці. Дивишся в них і відчуваєш холод по шкірі, здається, вони ховають безліч таємниць. Але хто їх зможе відгадати, зрозуміти?..

Усі перехожі були зацікавлені персонально загадкового незнайомця.

– Мамо, а це хто? – запитав маленький хлопчик, тикаючи пальцем у дідуса, в молоді жінки, що вела його за руку.

Та у відповідь усмінулася.

– Не бачиш, іноземець! – голосно сказала молодичка.

Ці слова глибоко вразили Олексія Петровича – так звали цього чоловіка. Який же він іноземець?! Це ж його батьківщина, його рідна земля. Хіба він винен, що так склалися обставини, і йому довелося весь вік скитатись у чужому краю? Кожної ночі в снах бачив рідне село і щоразу прокидався із сльозами на очах. Чи із своєї доброї волі в страшному сорок третьому виїхав до Німеччини? Після війни через політичні обставини не зміг повернутися на батьківщину. Коли Україна стала незалежною, на чужині його тримали родина, робота. Олексій Петрович став дуже заможною людиною, але гроші не змогли заповнити порожнечу в його серці. Щасливий шлюб із німкеню, двоє дітей, троє онуків. Він любив їх до нестями, отримуючи взаємні почуття. Та все ж не давало йому щось спокою. Роки пролетіли, волосся вкрилось інеєм, здавалося, доживай собі віку спокійно... Та ось він тут, прямує до колиски свого життя. Немов із цепу зірвався, не зважаючи на вік, умовляння родини, попрямував в Україну, щоб бодай перед смертю побачити свою другу неньку, яка виплекала в ньому любов до всього живого, подарувала часточку свого тепла, умивала росами й напувала джерельною водою. Але водночас і поселила в ньому тугу. Це почуття супроводжувало його все свідоме життя.

Якийсь час Олексій Петрович стояв, мовби скам'янілий, навіть забув, задля чого

приїхав. Обличчя, що недавно світилося від щастя, стало восковим. Він зайшов до магазину. Через кілька хвилин усмішка знову спалахнула на його лиці. У такі моменти споглядаючи його, бачиш перед собою ніби...ікону. За ним вийшли троє молодиків із великими ящиками, які повантажили в його машину.

– А все ж, навіщо Вам стільки солодощів? – спитав один із них.

– Дітям у селі роздам, – відповів добрий дідусь.

Думка, що хоч комусь він принесе радість, гріла його.

– Та Ви ж як справжній Дід Мороз! – усміхаючись, відповів йому зовсім молодий хлопець.

– Можливо, – тихо промовив Олексій Петрович.

Було видно, що думками він десь далеко. Дорога відкривала перед ним рідні простори. Вийшов на поле і глибоко вдихнув. Повітря рідної землі наповнило легені, одурманило голову. Цей солодкий запах його дитинства, юності, безжально обірваної війною!.. Він відчував, як тіло наповнюється життєдайною силою. Якесь дивне тепло огорнуло його. Сльози покотилися з очей. Скоро він зустрінеться із своїм головним спогадом, зможе побачити місце, де народився, де пройшло його дитинство – кращі роки життя. Якою стала його батьківщина? Він прямував назустріч своїй мрії, яка з ним більше, ніж півстоліття.

Ось уже видніється село.

Воно зустріло його цвинтарем. Олексій Петрович відчув, що по шкірі пробігли мурашки, стало моторошно від тиші, в якій раптом опинився. На деякий час йому здалося, що їде не тією дорогою. Та ось почали виглядати маленькі будиночки. Далі ферма. Можна подумати, що війна тут і досі триває.

Руїни... Страшно глянути. Що сталося з його рідним краєм?! Навіть у роки війни тут не було так...пустинно... Напіврозвалені хати пробудили в пам'яті спогади... Ось за рогом повинен бути парк, біля нього клуб. Чоловік згадав, як на вихідних усе село сходилося сюди на концерти. Молодь влаштовувала танці. Його дідусь працював тут. Як же він любив свого дідуся! Скільки цікавого, будучи зовсім маленьким, дізнався від нього. Стало моторошно... Він боявся й поглянути на ті сліди босоногої юні. Та Олек-

сій Петрович не звик відступати.

Ось, нарешті, він ...дома. Бур'ян по коліно, усе заросло хащами. Неможливо навіть зрозуміти, де що за місце... Думка завмерла!.. Звичайно, він чув, що Україна переживає не найкращі часи, але такого не чекав. Здавалося, ніби потрапив на іншу планету. Перед ним ліс, який часто описують у страшних казках. Не вірилося, що раніше тут цвіли квіти, було приємно відпочивати. А зараз що?

– Пекло, – прошепотів Олексій Петрович.

Він перевів погляд і заціпенів. На місці колишнього клубу була лише купа сміття і... стара-стара абрикоса, яку чоловік добре пам'ятав. На дереві де-не-де зеленіло листя, воно тягнуло своє гілля до неба, прохаючи допомоги від самого Бога.

– Дерево – єдине, що залишилося з мого дитинства, – промовив гість із минулого.

Від побаченого йому стало зле, пересохло в горлі, підкосилися ноги. Недалеко виднівся магазинчик. Олексій під'їхав до нього. Біля входу двоє п'яних чоловіків голосно сперечались, послуговуючись такими словечками, що волосся ставало дибки. Та ось двері розчинилися, і з них вийшла старенька бабуня; спираючись на ціпочок, вона обережно ступала по землі. Зупинилася, дістала гаманець і почала перелічувати дріб'язок, що лишився. Аж раптом заплакала, так безпомічно, як мала дитина. Олексій Петрович зрозумів, у чому справа. Він як прокинувся. Мовчки підійшов до жінки, поклав їй у руку декілька купюр і швидко подався звідти. Бабуня не могла зрозуміти, що трапилось. Чоловіки, які щойно горлали на всю вулицю, застигли. Ніхто не знав цю людину. А добродій мчав безлюдною вулицею. Його мрія перетворилася на жахіття. На окраїні села біля маленької хатини грався хлопчик років п'яти. Олексій Петрович згадав про ласощі. Зупинився біля дитини. Навіть не дивлячись на малого, не відчуваючи важкості в руках, поставив ящики біля хлопчика. Той у своєму короткому житті ще не бачив стільки смакоти і дивився на дядю, боячись, що все це зараз одберуть.

Олексій Петрович тікав не озираючись. Здавалося, що це кошмарний сон, а він ніяк не може прокинутись. Тільки від'їхавши далеченько, усвідомив усе. Зупинив авто. Вийшов, упав на землю і заплакав.

Сонце заходило... Помирав цей страшний день, а разом із ним і мрія, яка за одну мить перетворилася в несамовитий крик душі.

